

Autenticitet

Preben Bertelsen
Psykologisk Institut
Aarhus Universitet

Internet-version marts 2001

Publiceret på Preben Bertelsens hjemmeside som findes via <http://www.psy.au.dk>

Autenticitet. At være autentisk vil sige at være, hvad man udgiver sig for at være. Ikke at forstille sig, men at være ægte, pålidelig og troværdig over for andre. Over for sig selv gælder det om at være oprigtig og om at tage ansvaret for, hvad man tænker, føler og stræber efter, og for hele ens være- og forholdemåde, samt oplevelses- og handlemåde.

Inden for *eksistentiel psykologi* og *humanistisk psykologi* drejer autenticitet sig om at finde ind til sin egentlige væren, den person eller det selv, man egentlig er. Dette forudsætter blandt andet, at man fralægger sig den forstillelse (både over for andre og over for sig selv), der hidrører fra at man (pga. tvang, opdragelse, bekvemlighed etc.) har tilpasset sig en måde at være på, der forhindrer ens sande væren i at komme frem/at blive realiseret.

Især *Rogers* har peget på at terapeuten må være autentisk over for sine klienter for, at de tilsvarende kan udvikle sig som autentiske, hvilket er et centralt mål i *Rogers* klientcentrerede terapi.

Autenticitetsbestræbelsen er blevet et centralt tilværelsestema i moderne tid. I de gamle samfundssystemer fik individet sin tilværelses- og omverdensforståelse samt værdisystem givet af en fælles central diskurs, der gjaldt for alle. Samtidig var individets tilværelse i høj grad bundet til snævre rammebetingelser (man forblev hvad man var født til at blive, og fik sjældent overskud til at ændre på dette) Det moderne samfund frisætter i stigende grad individet i og med at samfundet bliver stadig mere overskudsgivende, komplekst og *decentreret*. I stadig mindre grad er der tale om fælles centralt (styret) værdigrundlag og fælles central omverdens- og tilværelsesforståelse. Enkeltindividet frisættes endvidere i stigende grad materielt; dvs. også tilværelsesformen bliver i stigende grad udformet efter eget valg.

Det betyder, at individet i stadig stigende grad frisættes til selv at skulle *træde i karakter*, selv at skulle udforme sin være- og forholdemåde, sin personlighed, sit værdigrundlag. Det er faktisk ikke bare en *mulighed* individet får. Det er også en *fordring* om, at man skal finde sig selv, realisere sig selv, etc. – en fordring der, som Sartre udtrykte det, godt kan opleves som en tung byrde: at vi er *dømt* til frihed. Kort og godt kan denne fordring udtrykkes som en fordring om autenticitet.

Filosoffen *Charles Taylor* har peget på, at autenticitetsbestræbelsen har både en positiv og negativ side. Det positive ved autenticiteten er den mulighed, der er givet

den enkelte til at udvikle sig, og træde i karakter på en egen frit valgt måde. Det positive er endvidere den tolerance og åbenhed, der består i, at man kan anerkende, at andre i og med deres autenticitetsbestræbelse finder deres egen være- og forholdemåde, deres egen tilværelsesform og udvikler deres eget værdigrundlag.

Den negativ side af dette er imidlertid, at det kan udvikle sig til ekstrem individualisme. Dvs. en selvoptaget kredsen om egen udvikling og tilværelse ("Man er sig selv nærmest, ingen kender mig godt nok til at kunne fortælle mig, hvad jeg skal eller bør gøre"). Endvidere kan autenticitetsbestræbelsen og åbenheden (der jo på anden måde er noget positivt) udarte sig til en ekstrem ligegyldighed og impotens i værdidiskussioner ("Hvis han vil være nazist/racist så er det jo hans eget valg, det kan jeg ikke blande mig i, og der findes jo heller ikke noget objektivt værdigrundlag, hvorfra jeg kan bedømme/fordømme ham).

Litteratur til uddybning:

Bertelsen, P. (2000). *Antropologisk Psykologi. En almenpsykologisk opfattelse af den frie vilje, bevidstheden og selvet*. Frydenlund Grafisk, København